

Svar på Gröna fullmäktigeuppdragets och 14 andra ledamöters motion om att anlägga naturenliga dagisgårdar som främjar hälsan

VD/10664/00.02.00.03/2022

TA/KK/ST/MR/MS/EK/VT/MT/EK/ST/MR/LM/MS/VT/MT/EA

Gröna fullmäktigeuppdraget och 14 andra ledamöter lämnade in följande motion i enlighet med fullmäktiges arbetsordning:

”I denna motion föreslår vi att Vanda lyfter fram naturenlighet och dess positiva verkningar som ett centralt kriterium vid planeringen av daghemmens gårdsplaner. Vanda bör bekanta sig med de senaste forskningsrönen och baserat på dessa uppdatera anvisningarna för planeringen av nya gårdsplaner och renovering av redan existerande dagisgårdar.

I dess mest förenklade form avses med naturexponering att man rör sig i skog och natur och exponeras för skogens och jordmånens mikrober. Naturexponeringen gynnar välbefinnandet på mångahanda sätt. Framför allt hos stadsbor kan mikrofloran (mikrobiomet) utarmas, vilket inverkar på vårt immunsystem. Genom en mångsidig exponering för mikrober kan man förebygga de allt vanligare sjukdomar som beror på störningar i immunsystemet, till exempel allergier, astma och typ 1-diabetes.

Om man vistas så mycket som möjligt ute i naturen uppstår nyttoeffekter, men det är också skäl att ordna med naturexponering på dagisgården. Med material som kommer från naturen kan man på dagisgården också väcka barnens och personalens idéer och impulser, förbättra sinnesstämningen och lärandet samt välbefinnandet som helhet.

Man har forskat i ämnet åtminstone inom Helsingfors universitets och yrkeshögskolan Hämeen ammattikorkeakoulu KOTA-projekt Kohti tervettä aikuisuutta (För ett friskt vuxenliv). Till projektets rekommendationer för dagisgårdarna hör bland annat att man introducerar grönbyggnadsmaterial med en rik och mångsidig mikrobflora. I dessa ingår bland annat mår (råhumus från skogen) och mull- och sandfabrikat som utvecklats enkom för detta ändamål.

Buskvegetation med många olika arter planteras.

Man ser till att det på gården finns gott om löst formligt naturmaterial såsom förmultnad lövförna, kottar, pinnar och kvistar.

Olika slags material ska användas zonvis för att optimera slitstyrkan och underhållet.

Naturmaterial används för att genomföra småbarnspedagogiken och undervisningen, och barnen engageras i skötseln av gården.

Alla barn har rätt att växa upp i en hälsosam omgivning och i en så variationsrik natur som möjligt. Detta är av stor betydelse med avseende på hälsan, välbefinnandet och samhällsekonomin, vilket i en barnvänlig stad är beslutsfattarnas särskilda skyldighet.

Mest nytta av naturexponering har man i den tidiga barndomen då basen för immunförsvaret byggs upp. Men alla drar nytta av att exponeras för naturen. Vanda måste bedöma om samma rekommendationer även kunde användas vid planeringen av skolgårdar, servicehusens gårdsplaner och andra offentliga gårdar och parkområden.”

Rekommendationer från KOTA-projektet:

<https://urbanacademy.fi/wp-content/uploads/2020/01/viherpihalta-terveytta-ja-hyvinvointia.pdf>

Stadsfullmäktige 19.9.2022 § 16

Beslut:

Stadsfullmäktige beslutade ta upp ärendet till behandling och sända fullmäktigemotionen till stadsstyrelsen för beredning.

Bilaga:

- Gröna fullmäktigegruppens och 14 andra ledamöters undertecknade motion om att i anslutning till daghemmen anlägga hälsofrämjande gårdsplaner i naturtillstånd

Lokalledningen och verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar i sitt svar följande:

I anvisningen för planeringen av daghem har man utnyttjat Vanda stads plan för småbarnspedagogik. Natur och gårdar, lekparkar och andra byggda miljöer är också inlärningsmiljöer inom småbarnspedagogiken. De erbjuder erfarenheter, material och mångsidiga möjligheter till lek och utforskning. De utnyttjas som platser för motions- och naturupplevelser och inläring.

Miljöfostran har som mål att stärka barns relation till naturen och förmåga till ansvarsfulla handlingar i miljön och att vägleda dem mot en hållbar livsstil. Miljöfostran omfattar tre dimensioner: lärande i miljön, lärande om miljön och handlingar för miljön. Närgåendet och den byggda miljön är både läroobjekt och lärmiljöer.

Att göra utflykter i naturen och den byggda miljön samt att utforska omgivningen är en viktig del av småbarnsfostran. Genom positiva erfarenheter lär sig barnet att njuta av naturen och närmiljön och barnets förhållande till miljön förstärks. Naturfenomen observeras med olika sinnen och under olika årstider. Vi diskuterar och undersöker dem. Samtidigt lär vi oss att använda begrepp relaterade till miljön. Att lära sig att identifiera olika växt- och djurarter stärker kunskapen om naturen. Med barnen lär vi oss att leta efter information om saker som intresserar dem.

Naturen kan också vara en plats för estetiska upplevelser och avkoppling. Barnen lär sig att respektera naturen, dess växter och djur. Genom miljöfostran främjas utvecklingen mot en hållbar livsstil och övningen av färdigheter som behövs för en hållbar livsstil. Dessa praktiska färdigheter inkluderar exempelvis att vistas ute i naturen utan att skräpa ner, lära sig måttfullhet och sparsamhet, ansvar i anslutning till måltider, spara energi och att minska avfallet genom till exempel återvinning och att reparera och återanvända saker. Samtidigt får barn lära sig att tänka på konsekvenserna av olika handlingar. Det är viktigt att se till att barnen genom sina egna handlingar kan påverka en hållbar livsstil, men utan att som barn behöva ta alltför stort ansvar för att upprätthålla en hållbar livsstil.

I planeringsanvisningarna beaktas uterummets lämplighet för verksamhet i enlighet med planen för småbarnspedagogik. Gården ska vara säker och lätt att övervaka. Gården planeras som en helhet och man ska övergripande beakta både säkerhet och tillgänglighet när gården planeras.

Redan under flera års tid har Vanda stads daghemsgårdar utvecklats mot en mångsidigare och mer naturnära miljö. I investeringsprojekt har naturbaserade lärmiljöer byggts bl.a. i följande nybyggnadsobjekt: Länsimäen päiväkoti (en liten dunge har bevarats som en s.k. grön gård, växttak, fallunderlaget består huvudsakligen av flis, befintligt trädbestånd har bevarats). Lauhatien päiväkoti (de gamla stora ekarna har bevarats, tomten omges av en skyddszon och en liten dunge med mår har planterats som en separat lärmiljö, odlingskragar och nyttoväxter)

I följande ombyggnadsobjekt:

Lehdokin päiväkoti 2019 (odlingskragar, nyttoväxter, bakgården tas i bruk som en mer naturnära miljö s.k. grön gård), Rautpihan päiväkoti 2021 (som KESY-åtgärd kullar av jord, en sandplan som bruksgrönområde, flis som fallunderlag), Ruokopillin päiväkoti 2020–21 (mår och nyttoväxter, s.k. grön gård)

I anvisningarna för planering av daghemsgårdar 2019 ingår redan frågor som syftar till att bevara och öka den biologiska mångfalden. Värdering och utnyttjande av befintlig vegetation och dess betydelse för mikroklimatet. Man strävar särskilt efter att bevara träd. Växtligheten spelar en viktig roll i lärmiljöerna.

I avsnittet om gården har man uppdaterat frågor som gäller målen för de olika filerna i färdplanen för resurssmårhet. Dessutom beaktas i anvisningarna också Vanda stads Green Deal-upphandlingsavtal, som innehåller definitioner om minskning av skadliga ämnen i småbarnspedagogikens upphandlingar. I anvisningen har definitionerna av en naturbaserad lärmiljö preciserats.

Vid planeringen av den funktionella miljön på lekgården ska också naturens egna material beaktas: stenar, träd, stubbar och buskar. Funktionerna ska på ett naturligt sätt anknyta till varandra och även till utrymmen inomhus. Man utnyttjar nivåskillnader i terrängen, naturformer och växtlighet för att liva upp tomten och utveckla barnens motorik. I avsaknad av nivåskillnader utnyttjas schaktmassor från tomten vid konstgjord utformning av terrängen. Målet är också att minska bortförandet av schaktmassor.

Värderingen och utnyttjandet av befintlig vegetation och dess betydelse för mikroklimatet ska följas upp. Man strävar särskilt efter att bevara träd. Man identifierar att växtligheten spelar en viktig roll i lärmiljöerna. I möjligaste mån bevaras den biologiska mångfalden, de olika nivåerna i skikten som binder vatten, illustrerar årstiderna och ger nytta i form av mikrobiell exponering.

Naturens funktionella roll beaktas, såsom användningen av områden med växtlighet för att röra sig i, använda sinnena, leka i och odla. Växtligheten på gården ska vara hållbar och bestå av flera arter och den ska vara utbredd och tät. Områden med växtlighet som slits ner snabbt skyddas med staket eller placeras så att det inte är nödvändigt att passera genom områdena.

Vid ombyggnadsprojekt och i mån av möjlighet också vid nybyggen tas också barnen med i planeringen av gården.

Utgångspunkten för planeringen av naturbaserade lärmiljöer och därmed också för byggande som bevarar och rentav förnyar den biologiska mångfalden är tomtens egenskaper: storlek, läge, växtplatsegenskaper och dess arter. Dessa egenskaper definierar, begränsar och möjliggör en fysisk miljö med funktioner. Den ska stå i proportion till åldern och storleken på den grupp som använder daghemmet. Arealmålet för ett gårdsområde som används i enlighet med RT-kortet är 20 m²/plats. Gårdsområdena står till förfogande för invånarna i närområdet när daghemmet är stängt. Daghemmets gård utsätts för hårt slitage och växtligheten kräver hållbara lösningar. I Vanda har man för varje objekt tillämpat en planeringsmodell för zonerna (KOTA-projektet). Där kommer zonvis en traditionell lekplats

efter byggnaden och huvudgångarna, följt av en öppen gård med ytbeläggning och slutligen en skyddad bakgrund i flera skikt.

I den allt tätare stadsmiljön har också gårdar som är mindre än målstorleken planerats för daghemmen och då är det inte möjligt att anlägga en naturenlig gård. Byggplatsarrangemang, anläggningsarbeten, underjordiska ledningar (fördröjning av dagvatten, anslutningar, kablar, avlopp, jordvärmebrunnar) och själva byggarbetena tar plats på och under markytan. Den befintliga växtligheten, särskilt de gamla träden, kräver plats för sina rötter för att bevaras livskraftiga och säkra. Också den nya växtligheten som planteras kräver utrymme för sina rötter för att klara sig. Tekniken har också i sig säkerhetsavstånd som ska iakttas vid planeringen av växtligheten. På en liten gård måste man alltså hitta lösningar som klarar slitage med ovannämnda begränsningar och en naturenlig gård är inte en sådan lösning. Det är inte möjligt att anlägga en naturenlig gård på taggårdar.

Stadsstyrelsen 11.3.2024 § 14

Förslag av biträdande stadsdirektören för verksamhetsområdet för fostran och lärande:

- a) stadsstyrelsen beslutar ge den gröna fullmäktigegruppen och de 14 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Stadsstyrelsen beslutade att återremittera ärendet för beredning.

Stadsmiljön och verksamhetsområdet för fostran och lärande konstaterar följande som svar:

I anvisningen för planeringen av daghem har man utnyttjat Vanda stads plan för småbarnspedagogik. Natur och gårdar, lekparker och andra byggda miljöer är också inlärningsmiljöer inom småbarnspedagogiken. De erbjuder erfarenheter, material och mångsidiga möjligheter till lek och utforskning. De utnyttjas som platser för motions- och naturupplevelser och inläring.

Miljöfostran har som mål att stärka barns relation till naturen och förmåga till ansvarsfulla handlingar i miljön och att vägleda dem mot en hållbar livsstil. Miljöfostran omfattar tre dimensioner: lärande i miljön, lärande om miljön och handlingar för miljön. Närmiljön och den byggda miljön är både läroobjekt och lärmiljöer.

Att göra utflykter i naturen och den byggda miljön samt att utforska omgivningen är en viktig del av småbarnsfostran. Genom positiva erfarenheter lär sig barnet att njuta av naturen och närmiljön och barnets förhållande till miljön förstärks. Naturfenomen observeras med olika sinnen och under olika årstider. Vi diskuterar och undersöker dem. Samtidigt lär vi oss att använda begrepp relaterade till miljön. Att lära sig att identifiera olika växt- och djurarter stärker kunskapen om naturen. Med barnen lär vi oss att leta efter information om saker som intresserar dem.

Naturen kan också vara en plats för estetiska upplevelser och avkoppling. Barnen lär sig att respektera naturen, dess växter och djur. Genom miljöfostran främjas utvecklingen mot en hållbar livsstil och övningen av färdigheter som behövs för en hållbar livsstil. Dessa praktiska färdigheter inkluderar

exempelvis att vistas ute i naturen utan att skräpa ner, lära sig måttfullhet och sparsamhet, ansvar i anslutning till måltider, spara energi och att minska avfallet genom till exempel återvinning och att reparera och återanvända saker. Samtidigt får barn lära sig att tänka på konsekvenserna av olika handlingar. Det är viktigt att se till att barnen genom sina egna handlingar kan påverka en hållbar livsstil, men utan att som barn behöva ta alltför stort ansvar för att upprätthålla en hållbar livsstil.

I planeringsanvisningarna beaktas uterummets lämplighet för verksamhet i enlighet med planen för småbarnspedagogik. Gården ska vara säker och lätt att övervaka. Gården planeras som en helhet och man ska övergripande beakta både säkerhet och tillgänglighet när gården planeras.

Redan under flera års tid har Vanda stads daghemsgårdar utvecklats mot en mångsidigare och mer naturnära miljö.

I investeringsprojekt har naturbaserade lärmiljöer byggts bl.a. i följande nybyggnadsobjekt: Länsimäen päiväkoti (en liten dunge har bevarats som en s.k. grön gård, växttak, fallunderlaget består huvudsakligen av flis, befintligt trädbestånd har bevarats). Lauhatien päiväkoti (de gamla stora ekarna har bevarats, tomten omges av en skyddszon och en liten dunge med mår har planterats som en separat lärmiljö, odlingskragar och nyttoväxter)

Naturbaserade lärmiljöer har också byggts i följande ombyggnadsobjekt:

Lehdokin päiväkoti 2019 (odlingskragar, nyttoväxter, bakgården tas i bruk som en mer naturnära miljö s.k. grön gård), Rautpihan päiväkoti 2021 (som KESY-åtgärd kullar av jord, en sandplan som bruksgrönområde, flis som fallunderlag), Ruokopillin päiväkoti 2020–21 (mår och nyttoväxter, s.k. grön gård)

I anvisningarna för planering av daghemsgårdar 2019 har man redan inkluderat frågor som syftar till att bevara och öka den biologiska mångfalden. Värdering och utnyttjande av befintlig vegetation och dess betydelse för mikroklimatet. Man strävar särskilt efter att bevara träd. Växtligheten spelar en viktig roll i lärmiljöerna.

I avsnittet om gården har man uppdaterat frågor som gäller målen för de olika filerna i färdplanen för resurssmarthet. Dessutom beaktas i anvisningarna också Vanda stads Green Deal-upphandlingsavtal, som innehåller definitioner om minskning av skadliga ämnen i småbarnspedagogikens upphandlingar. I anvisningen har definitionerna av en naturbaserad lärmiljö preciserats.

Vid planeringen av den funktionella miljön på lekgården ska också naturens egna material beaktas: stenar, träd, stubbar och buskar. Funktionerna ska på ett naturligt sätt anknyta till varandra och även till utrymmen inomhus. Man utnyttjar nivåskillnader i terrängen, naturformer och växtlighet för att liva upp tomten och utveckla barnens motorik. I avsaknad av nivåskillnader utnyttjas schaktmassor från tomten vid konstgjord utformning av terrängen. Målet är också att minska bortförandet av schaktmassor.

Värderingen och utnyttjandet av befintlig vegetation och dess betydelse för mikroklimatet ska följas upp. Man strävar särskilt efter att bevara träd. Man identifierar att växtligheten spelar en viktig roll i lärmiljöerna. I möjligaste mån bevaras den biologiska mångfalden, de olika nivåerna i skikten som binder vatten, illustrerar årstiderna och ger nytta i form av exponering för mikrober.

Naturens funktionella roll beaktas, såsom användningen av områden med växtlighet för att röra sig i, använda sinnen, leka i och odla. Växtligheten på gården ska vara hållbar och bestå av flera arter och den ska vara utbredd och tät. Områden med växtlighet som slits ner snabbt skyddas med staket eller placeras så att det inte är nödvändigt att passera genom områdena.

Vid ombyggnadsprojekt och i mån av möjlighet också vid nybyggen tas också barnen med i planeringen av gården.

Utgångspunkten för planeringen av naturbaserade lärmiljöer och därmed också för byggande som bevarar och rentav förnyar den biologiska mångfalden är tomtens egenskaper: storlek, läge, växtplatsegenskaper och dess arter. Dessa egenskaper definierar, begränsar och möjliggör en fysisk miljö med funktioner. Den ska stå i proportion till åldern och storleken på den grupp som använder daghemmet. Arealmålet för ett gårdsområde som används i enlighet med RT-kortet är 20 m²/plats. Gårdsområdena står till förfogande för invånarna i närområdet när daghemmet är stängt. Daghemmets gård utsätts för hårt slitage och växtligheten kräver hållbara lösningar. I Vanda har man för varje objekt tillämpat en planeringsmodell för zonerna (KOTA-projektet). Där kommer zonvis en traditionell lekplats efter byggnaden och huvudgångarna, följt av en öppen gård med ytbeläggning och slutligen en skyddad bakgrund i flera skikt.

I den allt tätare stadsmiljön har också gårdar som är mindre än målstorleken planerats för daghemmen och då är det inte möjligt att anlägga en naturenlig gård. Byggplatsarrangemang, anläggningsarbeten, underjordiska ledningar (fördröjning av dagvatten, anslutningar, kablar, avlopp, jordvärmebrunnar) och själva byggarbetena tar plats på och under markytan. Den befintliga växtligheten, särskilt de gamla träden, kräver plats för sina rötter för att bevaras livskraftiga och säkra. Också den nya växtligheten som planteras kräver utrymme för sina rötter för att klara sig. Tekniken har också i sig säkerhetsavstånd som ska iakttas vid planeringen av växtligheten. På en liten gård måste man alltså hitta lösningar som klarar slitage med ovannämnda begränsningar och en naturenlig gård är inte en sådan lösning. Det är inte möjligt att anlägga en naturenlig gård på tagårdar.

Daghemskonceptet blev färdigt 18.3.2019 och med detta koncept har alla daghem planerats fram till år 2024. De nya anvisningarna för planering av daghem blev färdiga år 2023. Vi har utelämnat paviljonger från listan.

Daghem

Tikkurila, uppfört 2019, 8 hemområden (8x2x14 platser) totalt 224 platser. På gårdsplanen finns konstgräs, fallunderlaget är av gummi, av den befintliga växtligheten har gräs, buskar och träd bevarats. På gården finns befintlig och planerad växtlighet samt ett våtmarksområde med grodor. Gården är liten i förhållande till antalet barn och under hård slitage. Gårdsyta/plats 8m². De material som förutsätts i KOTA-projektet finns i objektet. Daghemmet har möjlighet till utomhusvistelse i en inhägnad lekpark på gångavstånd.

Hästhagen, uppfört 2019, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. Fallunderlagen på gårdens tillgängliga områden är av gummi. Befintlig växtlighet har bevarats, på gården finns utsträckta gräsbevuxna områden och befintligt trädbestånd. I det planerade området finns körsbärsträd och bärbuskar och en reservering för odlingslådor. Objektet har de material som förutsätts i KOTA-projektet. Gårdsyta/plats 23m².

Veturi, uppfört 2020, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser, specialgrupp för barn med svår funktionsnedsättning. Befintlig och planerad växtlighet, infiltration av dagvatten i vegetationsområdet. Lekgårdens ytmaterial består huvudsakligen av stenmjöl och asfalt och fallunderlagen är av gummi. Objektet har de material som förutsätts av KOTA-projektet. Gårdsyta/plats 18m².

Kaivoksela färdigställdes 2020, 4 grupper i Tupa och 5 hemområden i Torni (4x21 platser Tupa, Torni 5x2x14 platser) totalt 224 platser. Nybyggnadens gårdsdäck är syntetiska och på den gamla gårdsplanen finns fallunderlag, gräs och bärbuskar och befintlig och planterad växtlighet. Objektet har de material som förutsätts av KOTA-projektet. Gårdsyta/plats 15m².

Tiedonjyvä, uppfört 2021, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. En gemensam allaktivitetsplan med skolan, på konstgräset och i gårdsområdet finns planterad växtlighet, bl.a. rullgräs, en tunnel av vide, bärbuskar och äppelträd. Flis har använts som fallunderlag. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 14m².

Koivukylä uppfört 2022, 8 hemområden (8x2x14 platser) totalt 224 platser. För ett tillgängligt gårdsområde har en del av lekplatsen konstgjort gräs, annars flis. I gårdsområdet finns mår, gammalt trädbestånd och stockar samt odlingslådor. På gårdsplanen finns en port till närskogen. På gården finns mycket mångsidig befintlig och planterad växtlighet, så KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 25m².

Lauhatie, uppfört 2022, 8 hemområden (8x2x14 platser) totalt 224 platser. På gården finns en plats i den planterade dungen med ett område för infiltrering av dagvatten och mår där man kan undervisa om olika fenomen. På gården finns en spelplan, en kulle med konstgräs, fallunderlag med flis och konstgräs. Konstgräset möjliggör obehindrat tillträde till lekredskapen. Befintlig och planterad växtlighet samt trädgård, växtlådor, kompostering, bärbuskar och äppelträd på gården. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 19m².

Länsimäki, uppfört 2022, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. Befintliga träd på gårdsområdet har bevarats, i området finns en äventyrs- och fenomenskog och konstgräs på tillgängliga områden, annars flis. I det planterade området finns äppelträd, bärbuskar, odlingslådor. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 24m².

Jokiuoma, uppfört 2023, 8 hemområden (8x2x14 platser) totalt 224 platser. På gården har konstgräs och flis använts som fallunderlag. På gården finns befintlig och planterad växtlighet, såsom sått gräs, bärbuskar, äppelträd och odlingslådor. Objektet har de material som förutsätts av KOTA-projektet. Gårdsyta/plats 13m².

Kelokuusi, uppfört 2023, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. På gården finns separata vatten- och sandlekplatser och tillgängliga områden har konstgräs, annars skyddsflis. Gården är uppdelad i områden. Istället för den skog som betecknats som skog som ska bevaras har man planterat en dunge med blandskog där det finns en skogsäng. Vissa delar av skogen och skogsängen används under växttiden. På gården finns befintlig och planterad växtlighet, såsom bärbuskar, äppel- och päronträd samt odlingslådor. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 18m².

Latupuisto färdigställt 2024, 8 hemområden (8x2x14 platser) totalt 224 platser. Gårdens fallunderlag består av gummi och flis. Ett stort befintligt skogsområde har lämnats kvar som daghemsgård. På gården finns odlingslådor, äng, buskar och träd. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 19m².

Patotie färdigställt 2023, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. På gården finns en äventyrs- och fenomenskog och gården har en port till Grönparkens område. På gården finns mångsidig befintlig och planterad växtlighet, såsom odlingslådor, en koja av buskar, bärbuskar och äppelträd. Slutningen har konstgräs, annars består fallunderlaget av flis. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 23m².

Ruusupuu, uppfört 2023, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. På gården finns rullgräs och flis samt befintlig och planterad växtlighet, såsom odlingskragar, bärbuskar och äppelträd. KOTA-rekommendationerna uppfylls. Gårdsyta/plats 28m².

Pesäpuu (f.d. Korso) uppfört 2024, 6 hemområden (6x2x14 platser) totalt 168 platser. Gården har ett fallunderlag av gummi och flis. I gårdsområdet har befintligt trädbestånd bevarats och på gården finns en dagvattensänka för barnens vattenlekar och en odlingslåda. Gården uppfyller inte KOTA-rekommendationerna. Gårdsyta/plats 9m².

Planeringen av skolgårdar

I fråga om grundskolornas skolgårdar är den rekommenderade dimensioneringen av rastgårdens yta 5 m²/elev i RT-kortet 103084 Daghemmets och den grundläggande utbildningens utrymmen, Planering av utrymmen utomhus. Denna yta är ett minimimål också i Vanda. Enligt RT-kortet ska det också finnas ett grönområde på skolgården. RT-kortet innehåller dock ingen rekommendation om grönområdets storlek. Utöver rastgården och grönområdet placeras idrottsplanen för årskurserna 1–6 på skolans tomt. Den idrottsplan som behövs för årskurserna 7–9 kan också ligga utanför skoltomten, men möjligheten granskas från fall till fall/projekt i planläggningsskedet. Om planen inte kan användas som rastområde på grund av läge, tillgänglighet eller en stor andel andra användare (t.ex. andra skolor), beaktas detta vid dimensioneringen av skolgården som ett större rastområdesbehov.

Redan under flera års tid har Vanda stads skolgårdar utvecklats mot en mångsidigare och mer naturnära miljö. I investeringsprojekt har naturbaserade lärmiljöer byggts bl.a. i följande nybyggnadsobjekt:

Rajatorpan koulu och skolans gård färdigställdes år 2020. På gården finns anlagd äng, ett befintligt trädbevuxet område för lek och byggande i fri form, fallunderlagen består av flis och gummi. Stammarna av de gamla popplarna som avverkades i närheten utnyttjades så att de placerades på gården för att användas som sittplatser och för lek.

Hämeenkylä koulu och skolans gård färdigställdes år 2020. På gården finns stora anlagda ängar, en lärmiljö med sand/konst samt befintliga trädbevuxna områden. Flis och konstgräs användes som fallunderlag. Det planterades många nya träd i området och en gräsmatta av rullgräs för vistelse. Bredvid skolgården finns våtmark.

Naturbaserade lärmiljöer har också byggts i följande ombyggnadsobjekt:

Jokivarsi koulus gårdsplan förbättrades grundligt år 2019. I objektet ändrades innergården till en lärmiljö genom att lägga till växtlighet, bänkar och en odlingskrage. Trädstammar fördes till det befintliga skogsområdet för äventyr och balansering. Fallunderlagen består av flis och konstgräs.

Simonkylä koulus gårdsplan förbättrades grundligt år 2019. Gården fick en egen separat nyttoträdgård. Fallunderlagen är av gummi.

Seutulan koulus gårdsplan förbättrades grundligt och den fick en näridrottsplats år 2020. Det befintliga skogsbeståndet utnyttjades för äventyr, lärande och fysiska aktiviteter. Fallunderlaget består av flis och konstgräs. På spelplanen bevarades ytan av stenmjöl.

Mikkolan koulus Vegas gårdsplan förbättrades grundligt år 2021. På innergården finns nyttoväxter. På gården utnyttjade man rullgräs och stammar från träd som avverkats på annat håll i Vanda, vilka placerades på gården som sittplatser och för lek. Fallunderlagen består av flis och konstgräs.

Helsinge skolas gårdsplan förbättrades grundligt år 2021. En ny naturenlig lärmiljö byggdes och på rastgården planterades stora träd och buskar. Fallunderlaget består av gummi och konstgräs.

Martinlaakson koulus gårdsplan förbättrades grundligt år 2022. Till gården förde man trädstammar som man kan sitta och balansera på och man anlade gräsmatta, planterade stora träd. Fallunderlaget består av flis, gummi och konstgräs.

Vierumäen koulus gårdsplan förbättrades grundligt år 2022. Man tog den befintliga dungen i mer aktivt bruk som rastgård och för lek bl.a. genom att bygga en käpphästbana och en multifunktionsanordning för klättring och balansering. På gården anlades äng och ett växttak på den ouppvärmda byggnadens tak. Fallunderlaget består av flis och konstgräs.

Hiekkaharjun koulus gårdsplan förbättrades grundligt år 2023. På gården anlades odlingsområden för fördröjning av dagvatten och stora träd planterades. Till gården för barn med särskilda behov fördes trädstammar för balansering och en sandlåda byggdes. Fallunderlaget består av flis, konstgräs och kork.

I skolgårdarnas ombyggnadsprojekt beaktas också Vanda stads Green Deal-upphandlingsavtal, som innehåller definitioner om minskning av skadliga ämnen i småbarnspedagogikens upphandlingar. Green deal-avtalet iakttas eftersom skolgårdarna i stor mån används på kvällarna av familjer med yngre barn. Det kan också finnas förskoleklasser eller till och med ett daghem i samma byggnad som en skola.

Stadsstyrelsen 21.10.2024 § 22

Tf. stadsdirektörens förslag:

Stadsstyrelsen beslutar att

- a) ge den gröna fullmäktigegruppen och de 14 andra ledamöterna stadsstyrelsens svar i enlighet med verksamhetsområdets förslag
- b) föreslå för stadsfullmäktige att stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Stadsfullmäktige 16.12.2024 § 24

Stadsstyrelsens förslag:

Stadsstyrelsens svar antecknas för kännedom.

Beslut:

Förslaget godkändes.

Bilagor:

- Gröna fullmäktigegruppens och 14 andra ledamöters undertecknade motion om att i anslutning till daghemmen anlägga hälsofrämjande gårdsplaner i naturtillstånd

Vanda

Närmare information:

Katri Kalske, biträdande stadsdirektör, tfn 040 620 5080, (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)

Tero Anttila, biträdande stadsdirektör (fornamn.efternamn[at]vantaa.fi)